

Kadir van Lohuizen

Vissers en Rising Sea Levels





Kadir van Lohuizen

Momenteel loopt er in het Fries museum een tentoonstelling van Kadir van Lohuizen genaamd 'Vissers'. Op het fotofestival Naarden toont hij zijn project 'Where will we go?' Twee exposities die te maken hebben met de betrokkenheid van mensen met het water en de problemen die datzelfde water oplevert.

Kadir van Lohuizen is een bekende naam in de fotojournalistiek. Als winnaar van vele fotoprijzen, waaronder World Press Photo-awards, de Kees Scherer Prijs en meerdere prijzen bij de Zilveren Camera, inclusief de Zilveren Camera in 1997, heeft hij zijn sporen wel verdiend in de internationale reportagefotografie. Hij begon als fotojournalist in 1988 en fotografeerde de afgelopen 25 jaar conflicten, natuurgeweld, sociale thema's en economische onderwerpen op elk continent, met uitzondering van Antarctica. Na samenwerking met Hollandse Hoogte en het Franse agentschap Vu startte hij samen met tien andere fotografen in 2007 het fotoagentschap NOOR. Momenteel zijn er twaalf fotografen uit zeven landen aangesloten. Dit agentschap en de gelijknamige stichting hebben als doelstelling om middels de kracht van het medium fotografie burgerlijke en politieke onrust, milieu, oorlog, hongersnood en natuurrampen in de hele wereld onder de aandacht te brengen. NOOR, een Arabisch woord voor licht, wil middels fotografie getuigen van de strijd voor mensenrechten en sociale rechtvaardigheid. Dat levert indringende, onafhankelijke reportages op over mondiale kwesties, waarmee de fotografen proberen om een beter begrip in de wereld te realiseren en positieve sociale veranderingen te stimuleren. →

“Ik vind het Friese wad een van de mooiste plekjes ter wereld, en ik heb toch echt heel veel gezien”



EXPO'S

Vissers

De expositie 'Vissers' is te zien van 11 april tot en met 30 augustus in het Fries museum in Leeuwarden.

Where will we go
'Where will we go?' is te zien tijdens het Fotofestival Naarden van 14 mei t/m 21 juni in de grote kerk in Naarden.

Where will we go?

Een van die projecten is het langlopende 'Where will we go?' van Van Lohuizen, dat op Fotofestival Naarden voor het eerst te zien is. Het thema van Naarden dit jaar is 'Water, water!' en dat levert een uitgebreid scala aan exposities op. Van Lohuizens serie behandelt een problematiek waarmee wij als Nederlanders nog niet direct te maken denken te hebben, maar waar in andere delen van de wereld al serieuze problemen door ontstaan: het stijgen van de zeespiegel door de opwarming van de aarde. Interessant in dit geval is het feit dat Van Lohuizen al eerder een groot waterproject afrondde. 'Aderen' gaat over de zeven grote wereldrivieren en het dagelijks leven daaromheen, inclusief milieuproblematiek, economische kwesties als overbevissing en vervuiling en sociale kwesties als watertekorten. Van dit project is een boek verschenen in meerdere talen.

Bovendien is tegelijk met Fotofestival Naarden in het Fries Museum in Leeuwarden ook een expositie te zien van de fotograaf. Deze tentoonstelling gaat over het wad en zijn vissers. Inderdaad, opnieuw een waterproject. Dit project is gefotografeerd in opdracht van de Leeuwarder Courant en het Fries Museum, die met onregelmatige tussenpozen aan gerenommeerde fotografen vragen om hun visie op Friesland te geven. Van Lohuizen voer mee op vissersboten en fotografeerde, filmde en sprak de vissersmannen en -vrouwen op de waddenzee. Geen onbekend terrein, want Van Lohuizen heeft ervaring op dat water en werkte vóór zijn loopbaan als fotograaf onder andere op charterschepen van de bruine vloot. "En ik heb ervaring als zeilinstructeur. Ik heb heel veel gezeild, mijn ouders hadden een boot en ik woon zelf op een boot. Dus ja, er zit wel behoorlijk wat water in mijn bloed."

"Uiteindelijk verdwijnt ook Nederland in zee. Amsterdam bestaat dan niet meer en dat is best een raar idee"

Vissers op het wad

Toch is al dat water niet de primaire reden om aan deze projecten te beginnen. "De opdracht voor het waddenproject was: breng Friesland in beeld, en het idee om het wad op te gaan kwam vervolgens van mij. Maar ik heb niet in het kader van 'Where will we go?' aan deze opdracht gewerkt. De reden om voor het Friese wad te kiezen is omdat ik de wadden een van de mooiste plekjes op de wereld vind, en ik heb toch echt heel veel gezien."

Tijdens dit project ontdekte Van Lohuizen dat de visserij op het wad veel kleinschaliger is dan hij dacht: "Maar enkele tientallen Friese vissers vissen op kokkels, scheermessen en garnalen, dan praat je over 21 vergunningen voor de schelpenvissers en 89 vergunningen voor de garnalenvisserij voor het hele wadengebied. Ook wordt er gevist op harder en zeebaars, en dat gaat op een vrij ambachtelijke manier met zogenaamd staand wand, wat de bekende paaltjes met netten oplevert. Ik vond dat heel bijzonder. Je kent natuurlijk de verhalen van de massale mosselvisserij door Zeeuwse vissers en in Harlingen liggen veel Urker vissers, maar de lokale visserij is verrassend kleinschalig."

De problematiek van de stijgende zeespiegel is niet specifiek aan de orde gekomen bij het Waddenproject, al is natuurlijk de toekomst wel ter sprake gekomen in de interviews met de vissers. Van Lohuizen heeft een serie portretten gemaakt en gesproken met de vissers over hun werk. "Daarbij gaven ze aan dat ze eigenlijk niet exact wisten wat er tussen nu en 30 jaar verder





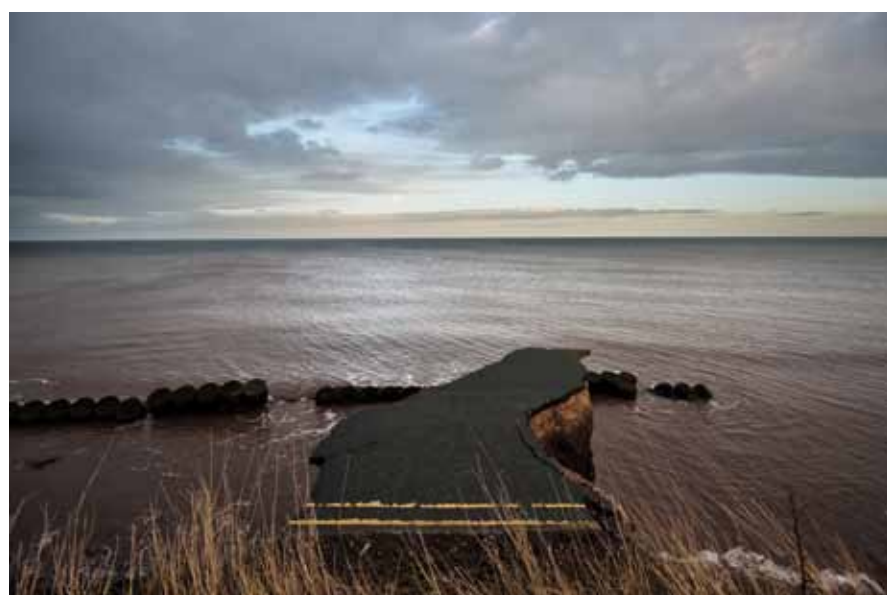
gebeurt, maar wel is duidelijk dat bepaalde takken van de visserij door het vergunningstelsel langzaam zullen uitsterven.”

Bezorgdheid over nabije toekomst

Het zeespiegel-project is ontstaan uit ervaringen tijdens diverse andere projecten die Van Lohuizen bezorgdheid over de nabije toekomst aanwakkerden. “Ik bemerkte de problematiek van de stijgende zeespiegel terwijl ik met andere projecten bezig was. In Bangladesh kwam ik er voor het eerst mee in aanraking in 2011. Toen was daar al een urgent probleem met het stijgende water. En tijdens mijn PanAm-project over de migratie in Noord- en Zuid-Amerika kreeg ik opnieuw te maken met de stijgende zeespiegel op diverse eilanden in Panama. Toen viel het kwartje: dit is geen ver-van-mijn-bed-show maar een actueel probleem waar we allemaal mee te maken gaan krijgen. In Nederland voelen we ons veilig en denken we dat het zo’n vaart niet loopt. We hebben alles goed beveiligd en sinds de deltawerken denken we dat het wel los zal lopen, maar prognoses wijzen op het verdwijnen van Nederland tussen nu en 200 jaar verder. De verwachting dat de kustlijn in het jaar 2300 op de grens met Duitsland ligt”, vertelt Van Lohuizen. Het blijkt namelijk dat ramingen uit het verleden te conservatief waren en dat de zeespiegel hier en daar harder stijgt dan aangenomen werd, onder andere aan de Amerikaanse oostkust, omdat de Groenlandse gletsjers razendsnel verdwijnen.

Verzilting en overstromingen

Bovendien beginnen de problemen niet pas wanneer het water letterlijk om je voeten spoelt, maar al veel eerder: “Verzilting van het kustgebied geeft minder landbouwgrond en grondwater wordt brak (een probleem waar we in Nederland nu al mee te maken hebben, er is een rapport over uit 2009 van instituut Deltares, red.). Dat betekent meer en minder acute problemen met de voedsel- en drinkwatervoorziening.” Ook erosie en overstromingen zullen steeds meer toenemen. “Studies gaan er vanuit dat bijvoorbeeld Miami Beach en de Bay Area in Florida opgegeven zal moeten worden rond 2060 omdat de bodem van kalksteen is en dijken dus geen effect hebben. Ook andere steden aan de Amerikaanse oostkust en grote steden in Engeland krijgen te maken met overstromingsproblemen. Dat is een wezenlijk andere dreiging dan de wetenschap dat Kiribati →





en diverse andere atollanden in de stille oceaan zullen verdwijnen." Bovendien blijkt de tijdspanne schrikbarend kort: we praten over slechts enkele decennia. Van Lohuizen: "Dit heeft diepgaande consequenties en zal waarschijnlijk de grootste migratie in de geschiedenis van

“Stijging van de waterspiegel is geen ver-van-mijn-bed-show maar een actueel probleem waar we allemaal mee te maken gaan krijgen”

de mensheid betekenen. Het probleem is alleen: waar moeten die tientallen miljoenen mensen heen? Alleen al in Bangladesh gaat het om 50 miljoen mensen die niet langer in de delta kunnen blijven waar ze nu leven, en er zullen domweg landen verdwijnen omdat ze door het water opgeslokt worden. Maar wat doe je staatkundig met een verdwenen land en zijn bewoners? Helaas is klimaatmigratie nog geen VN-issue, maar het wordt in de nabije toekomst wel degelijk een hoofdpijndossier. De eerste klimaatvluchtelingen hebben nu in Australië asiel gekregen, maar verder is het nog geen officiële status."

Klimaattop laatste kans

De expositie in Naarden laat de gevolgen zien die er nu al zijn overal ter wereld. De tentoonstelling beleefde zijn primeur in Lima tijdens de klimaattop vorig jaar. De expo gaat reizen om overal deze problematiek onder de aandacht te brengen en zal ook eind november in Parijs bij de klimaatconferentie COP21 te zien zijn. Van Lohuizen: "En dat is waarschijnlijk de laatste mogelijkheid voor de wereld om nog iets te ondernemen om de problemen tegen te gaan". Wereldwijd heeft "Where will we go?" al veel publiciteit gehad, onder andere in de USA, China, Italië en Frankrijk. Van Lohuizen heeft het project samen met de New York Times gestart en de hoop is dat mensen door deze foto's gaan nadenken. Ook in Nederland moet die bewustwording plaatsvinden. Van Lohuizen: "Ik wil niet zeggen dat we hier met al onze dijken een schijnveiligheid hebben gecreëerd, we houden het beslist langer vol dan elders, maar uiteindelijk verdwijnt ook Nederland in zee. Amsterdam bestaat dan niet meer en dat is best een raar idee." ■

